

er de ekstraordinære Forhold, og saa skal i øvrigt Sagen afgøres af en Domstol. Der kræves altsaa ikke saa lidt for, at Moratoriet skal komme til at virke, og det er vist meget heldigt. Men her siger man uden Hensyn til den paagældendes Betalingssevne: Du behøver ikke at komme med dit Korn før til 15. September — eller 1. Oktober, som det ærede Medlem, der nylig talte, foreslog. Jeg tror ikke, det er muligt at foretage saadanne Indgreb i privatrettlige Forhold.

Det glæder mig meget, at det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), tog Afstand fra de væsentligste Bestemmelser i dette Lovforslag. For saa vidt jeg kan betragte det ærede Medlems Udtalelse som en almindelig Udtalelse om Landbostandens Stilling i denne Sag, tillader jeg mig at sige, at det tjener Landbostanden til Ære, at den stiller sig paa denne Maade. Og det forekommer mig, at den heller ikke godt kunde stille sig anderledes — thi man kan dog ikke godt den ene Dag protestere imod, at man ikke kan faa mere end 19 $\frac{1}{2}$ Kr. for sin Rug, og saa 8 Dage efter mene, at man har Ret til, om jeg saa maa sige, at købe sin Rug for 14 Kr. eller deromkring.

En Klasse Mennesker, som er særlig interesserede i denne Sag, er Præster og Præsteenker. Ganske vist har Tiendeaflysning nu fundet Sted i langt de fleste Sogne. Under Behandlingen af Finanslovforslaget sagde den højtærede Landbrugsminister, at der manglede endnu 115 Sogne. Det viser sig imidlertid, at der mangler godt og vel dobbelt saa mange. Men der blev ved Tiendeloven skaaret en ret bred Rem af Præstestandens Ryg ved Bestemmelsen om, at Aflysningen skulde beregnes efter Gennemsnittet af Kapitelstaksten for 10 Aar, og overfor de pensionerede Præster og Præsteenker maa man vel tage i Betragtning, at de ikke faar saa høj Pension som andre Embedsmænd, idet en stor Del af deres Indtægter betragtes som uvisse og en vis Kvotadel af dem derfor ikke medtages ved Beregningen af Pensionen.

Siden jeg nævner Pensionerne, kunde jeg ønske til den højtærede Minister at rette et Spørgsmaal, der netop hidrører fra, at man vist alt for lidt har tænkt paa de mange forskellige Tilfælde, man her faar med at gøre. I det Embede, som en nu pensioneret Præst har haft, betales der en Forpagtningsafgift paa 230 Tdr. Byg. Disse skal altsaa nu betales til hans Efterfølger i Embedet efter den ordentlige Kapitelstakst, derom er der ingen Tvivl,

men den pensionerede Præst skal have 123 Tdr. Byg; og der indbetales for disse et Beløb efter Kapitelstaksten til Stiftsøvrigheden. Fra denne faar den pensionerede saa Beløbet tilstillet. Efter Lovforslaget er det uklart, hvilken Kapitelstakst, den ordentlige eller den overordentlige, der her skal lægges til Grund for Beregningen. Der staar her, at Ydelser af enhver Art, med Undtagelse af Forpagtningsafgifter o. s. v., afregnes efter den overordentlige Kapitelstakst, men det er ikke til ham, Forpagtningsafgiften svares, han faar kun sin Andel ad en Omvej. Nu er der ved Lov sikret de vedkommende Embedsmænd og deres Enker, at de lønnes og pensioneres efter hvert Aars Kapitelstakst. Det er derfor sikkert et Indgreb, man ikke kan foretage, naar man vil berøve de paagældende en ved disse ekstraordinære Forhold fremkommen Stigning i den dem ifølge kongelig Anordning ved Afskedigelsen tilsikrede Pension, idet de ikke har fast Pension. Jeg vil spørge: Hvis Kapitelstaksten et Aar af nogle Grunde var meget lav, vilde der saa blive gennemført en Lov om Tilvejebringelsen af en overordentlig Kapitelstakst med det Maal at forhøje den sande Kapitelstakst? Jeg tror ikke, det vilde ske. Men er man paa det rene med, at man ikke vilde gøre dette, skulde man heller ikke gøre det, her er Tale om.

Paa dobbelt Maade berøres Præstestanden af det foreliggende Lovforslag. En stor Del af Præstegaardsjorderne er gaaet over til Arvefæste, der skal altsaa svares Afgift af dem, og den svares til Præsten i Henhold til den overordentlige Kapitelstakst. Det bliver altsaa Køberen, der kommer til at lukrere ved dette Lovforslag. Men har Præsten i Stedet for en Forpagter paa sin Jord, faar han en Ydelse efter den ordentlige Kapitelstakst, altsaa den meget højere. Jeg tror, man kommer ind i saa mange Modsigelser, at man ret hurtigt vil komme paa det rene med, at denne Sag ikke er gennemførlig, og staar man overfor saadanne Vanskeligheder, bør man efter min Mening vandre ad den eneste rigtige Vej; og det er den, at enhver i Kraft af de gældende Love skal have den Ret, der tilkommer ham, og at man ikke skal gøre nogen Uret, hvem denne end er. Jeg kan derfor ikke deltage i det Ønske, som en Taler nylig udtalte, nemlig Ønsket om, at denne Lov vil faa en hurtig og velvillig Behandling her i Tinget. Det vilde være Affektation, hvis jeg sagde, at jeg ønskede den en saadan velvillig Be-